

«وطن امروز» اقدامات ضروری و نیازهای فوری در مناطق سیل‌زده را بررسی می‌کند

فوریت‌های خوزستان

«سطح آب کم‌کم پایین می‌آید»؛ ما از اخباری که درباره سیل خوزستان می‌شنویم، چه تحلیلی داریم؟ چه جملات و عباراتی در اخبار، ما را نسبت به مسأله سیل خوزستان حساس می‌کند و با شنیدن کدام گزاره‌ها خیال‌مان راحت می‌شود؟ اصلاً چقدر سیل را می‌شناسیم و سیستم مدیریت بحران کشور تا چه اندازه با چنین سیل‌هایی آشنایی داشته و خود را آماده آن کرده است؟ سیلی که گویا یکی از بی‌سابقه‌ترین سیل‌های قرن اخیر است و به همین جهت تجربیات کافی در میان مسؤولان و مردم برای مواجهه با آن وجود نداشته است. حالا اما وقتی اخبار از پایین رفتن سطح آب حکایت می‌کند، یک مواجهه کلی با این خبر این است که: «خب پس! بخیر گذشت». با اینکه کمی با طنز گفته شود: «آب از سر خوزستان گذشت». برای خوزستانی‌ها پایین آمدن آب تازه آغاز ماجرابی دیگر است. آغاز بحرانی دیگر و یک بلا تکلیفی که احساسش می‌کنند. برای آنها که زمین‌های کشاورزی‌شان زیر آب رفته، برای آنها که حالا خانه‌های‌شان محل مناسبی برای سکونت نیست، برای آنها که دام‌های‌شان بر اثر سیل تلف شده

و برای آنها که معیشت‌شان در سال پیش‌رو دچار اختلالات جدی شده، پایین آمدن سطح آب معنای دیگری دارد. در این گزارش، درموند روزهای آبی خوزستان شده‌ایم و نیازمندی‌های فوری مردم سیل‌زده، اولویت‌های امداد مالی و گروه‌های جهادی را بررسی کرده‌ایم. با آغاز روند تخلیه مناطق سیل‌زده و اسکان موقت مردم در کمپ‌ها و اردوگاه‌ها ساماندهی برای نحوه توزیع اقلام مصرفی و خوراک شرایط مناسب‌تری نسبت به مناطق تخلیه نشده دارد. منظور از مناطق تخلیه نشده البته روستاها و مناطقی است که اهالی‌شان در نزدیکی محل سکونت خود و در ارتفاعی بالاتر سکنای موقت گزیده‌اند. برخی در پشت‌بام خانه‌های‌شان چادر زده‌اند و برخی دیگر چادر اسکان موقت خود را روی تپه و ارتفاعی بالاتر نسبت به روستا بنا کرده‌اند. روستاهای دیگر نیز به واسطه سختی دسترسی اصلاً امکان انتقال را نداشته‌اند که در محل زندگی خود با کمی فاصله زندگی می‌کنند. هوا روز به روز گرم‌تر می‌شود و سختی شرایط روزهای آبی قابل پیش‌بینی است. در این مرحله چند نکته اساسی پیرامون مناطق سیل‌زده مطرح است.

نیروهای امدادی کجا باشند؟

جهادی‌های سازندگی باید به سپاه استان خود رجوع کنند. در سیل خوزستان ۸ سپاه استانی شامل تهران، کرمان، چهارمحال و بختیاری، هرمزگان، مرکزی، بوشهر، یزد و فارس به‌عنوان سپاه معین به کمک سپاه خوزستان آمده‌اند و گروه‌های جهادی اگر جزو این ۸ استان هستند باید به سپاه استان خود مراجعه کنند و آنها این افراد را در شهرستان‌های استان خوزستان که زیر نظر این ۸ سپاه تقسیم‌بندی شده‌اند، توزیع می‌کنند. گروه‌های جهادی غیر این ۸ استان نیز اگر به سپاه استانی خود رجوع کنند، آنها را به این ۸ سپاه متصل می‌کنند.

گروه‌های جهادی فرهنگی و آموزشی می‌توانند به قرارگاه جهادی امام رضا، ستاد مردمی امام رضایی‌ها و آموزش و پرورش استان خود رجوع کنند.

گروه‌های جهادی، خیریه‌ها و کانون‌های دیگر هم اگر می‌خواهند حضور مشمر‌تری در مناطق سیل‌زده خوزستان داشته باشند باید در قالب‌های بالا توزیع شوند.

خالصانه و البته بدون نیازسنجی وارد مناطق سیل‌زده می‌شوند، ممکن است به جهت عدم مدیریت واحد، فعالیت‌شان بی‌ثمر شود. تعداد نیروهای جمع‌آوری کمک یکی از موهبت‌های ملی در شرایط اینچنینی است اما ناهماهنگی‌ها در توزیع می‌تواند خسارت‌بار باشد. آنچه مشهود است اینکه لازم‌ه توزیع مناسب مدیریت و هماهنگی در یک ستاد مرکزی است. در سیل خوزستان چند گروه جهادی مورد نیاز وجود دارد که بعضی فوریتی و بعضی بلندمدت است. امروز گروه‌های جهادی پزشکی، فرهنگی، آموزشی، روانشناسی و سازندگی اولویت‌های اصلی حضور در منطقه هستند. گروه‌های جهادی باید برنامه‌ریزی ۲ ماهه به جهت خدمت‌رسانی‌های فوریتی داشته باشند.

جهادی‌های پزشکی و روانشناسی باید به هلال احمر استان محل اعزام خود یا به قرارگاه جهادی امام رضا رجوع کنند تا ساماندهی و برنامه‌ریزی منطقی انجام دهند.

توزیع، مسأله‌ای حیاتی در مناطق سیل‌زده است. گسیل نیروهای امدادی و جهادی داوطلب هم به منطقه با فروکش کردن سطح آب، کاهش پیدا کرده است. کاهش تعداد نیروهای خدماتی البته دلایل دیگری نیز دارد؛ بازگشایی دانشگاه‌ها، آغاز ماه مبارک رمضان، برخی نابسامانی‌ها در حوزه مدیریت منابع انسانی در مناطق سیل‌زده، خستگی گروه‌های مقدم در کمک‌رسانی و... به طور طبیعی باعث خواهد شد از تعداد نیروهای حاضر در منطقه کاسته شود. با این همه سوال مهم و اساسی این است که خود نیروهای جهادی و امدادی به تناسب و نیاز منطقه تقسیم شده‌اند؟ بنا به اتفاقاتی که در مسأله توزیع شاهد آنها بوده‌ایم، توزیع نیروهای امدادی نیز به جهت نداشتن سر واحد باعث ناهماهنگی‌هایی در خدمت‌رسانی شده است. اتفاقا یکی از دلایل توزیع‌های نامتوازن اقلام خوراکی ناهماهنگی گروه‌هاست؛ خیریه‌های خودجوش و گروه‌های مردمی اعزامی از مساجد و محلات که با نیت‌هایی

توزیع

شاید اینطور به نظر برسد که مسأله اصلی در مناطق سیل‌زده، مسأله تهیج به ادامه کمک‌رسانی و دل‌نگرانی مستمر برای خوزستان است و توزیع آخرین موردی است که باید به آن بپردازیم. واقعیت اما این است (تجربه زلزله بم و کرمانشاه و باقی حوادث و بلایای طبیعی این را تایید می‌کند) که مسأله توزیع چه بسا مهم‌تر از باقی موارد است. اتفاقات اخیر و گزارش‌های رسیده از خوزستان نیز شواهدی بر این ادعاست که عدم توزیع مناسب اختلااتی را در امدادسانی متوجه منطقه کرده است. در یکی از گزارش‌های اخیر پیرامون سیل خوزستان اینطور می‌خوانیم: «در موازی کاری‌های بدون هماهنگی به روستایی ۳ وعده غذا داده می‌شود و به روستای دیگر ۳ نوبت اقلام بهداشتی‌ای که تاریخ مصرفش نیز در حال انقضاست. در حالی که روستای اولی به دلیل عدم دسترسی به اقلام بهداشتی در مضیقه است و روستای دومی نیاز به خوراک دارد. یکی از نیروهای فعال در منطقه هم تماس گرفته و از قاراشمیش بودن توزیع گلایه دارد؛ به روستایی غذا به اندازه کافی نرسیده اما در روستایی دیگر گاو و گوسفندها دارند به خوردن جوجه کباب و کوبیده عادت می‌کنند».

مسأله توزیع نه فقط درباره اقلام خوراکی و مصرفی که درباره اقلام دارویی نیز با اشکالاتی روبه‌رو است. آنطور که معاون وزیر بهداشت گفته حدود ۴۲ میلیارد ریال از محل بودجه اختصاصی سازمان غذا در مناطق سیل‌زده هزینه شد تا در پوشش دارویی مشکل چندانی وجود نداشته باشد؛ حسابش را بکنید اگر مشکلات ذکر شده در توزیع کالاهای مصرفی و خوراکی درباره دارو هم وجود داشته باشد، چه خسارتی به کشور وارد می‌شود. بیماری‌های ناگهانی نیاز به درمان فوری دارند. این هم یک دودو تا چهارتای معمولی است؛ سیل که بیابد شرایط بهداشت محیطی با مشکل مواجه می‌شود، استحمام سخت می‌شود و بیماری‌هایی که عامل محیطی دارند فراوان می‌شوند. حالا در شرایط بحرانی آیا تدارکی برای این بیماری‌ها دیده شده است؟ توزیع دارو و درمان چطور؟

نیازهای ضروری و فوری

زندگی روزمره مردم را گرفته است. شهرداری‌ها عملاً در بخشی از مناطق سیل‌زده خوزستان از سامان افتاده‌اند و کاری در جهت بهداشت محیطی انجام نمی‌شود؛ بهانه هم سیل است. در برخی مناطق زباله‌های انباشته شده روی هم باعث بیماری نیز شده است. در مناطق روستایی وضع بدتر است. برخی نقاط پر است از زباله‌های باقیمانده از پسماند غذاها و ظروف یکبار مصرف که همتی برای جمع‌آوری آنها نمی‌شود. به همین جهت ارسال وسایل و تجهیزات جمع‌آوری و از بین بردن زباله برای منطقه حیاتی است.

نیروی انسانی علاوه بر آنچه به عنوان اقلام ضروری بیان شد، امروز وجود نیروی انسانی کافی هم یکی از فوریت‌های جدی خوزستان است. اگرچه فضای همیاری در کمک به خوزستان بسیار بالا بوده است اما این حجم کمک در برابر وسعت عظیم حادثه کوچک‌تر است! آب در مناطق شمالی خوزستان در حال فروکش کردن است و آنجا نیاز به لایروبی و بازسازی دارد! در مناطق جنوبی خوزستان آب در حال بالا آمدن است و نیاز به ساخت سیل‌بند برای محافظت از شهرها و روستاها دارد. در کنار این مسأله نیروهای جهادی پشتیبانی اعم از پزشکی، آموزشی و فرهنگی نیز بشدت مورد نیاز است و با آغاز فصل گرما نیازشان بیشتر هم احساس می‌شود؛ لذا نیروهای جهادی باید هر چه سریع‌تر سازماندهی خود را برای اعزام از طرقی که در گزارش گفته شده انجام دهند.

به تجهیزات سرمایشی ضروری است. اسپلیت‌های بزرگ برای کمپ‌ها و اردوگاه‌ها، کولر گازی و پنکه از وسایل مورد نیاز مردم منطقه است که تهیه آنها جز با مدیریت مناسب مسؤولان ممکن نخواهد بود. در شرایط اینچنینی (گرم)، زندگی در محیط بیرونی (و...) مزاحمت حشرات هم وجود دارد. ارسال «پشه‌بند» یکی از توصیه‌های مکرر نیروهای حاضر در منطقه است.

انتقال دام‌ها و تهیه علوفه یکی از دغدغه‌های روستاییان منطقه و نگرانی‌های‌شان مربوط به چگونگی نگهداری دام‌ها در شرایط سیل است. برخی تا امروز اقدام به انتقال دام‌های خود کرده‌اند که در این مسیر ممکن است تلفاتی هم داده باشند. این موضوع جز با امداد دستگاه‌های حاکمیتی رفع نمی‌شود. از طرفی از بین رفتن مزارع و انبارهای علوفه نیز باعث شده مشکل تغذیه دام‌ها نیز بر مشکلات قبلی افزوده شود.

تجهیزات بهداشت محیطی نامتعارف بودن وضعیت زندگی در مناطق سیل‌زده باعث می‌شود بهداشت محیطی با مخاطرات جدی مواجه شود. به گزارش یکی از حاضران در مناطق سیل‌زده، حتی در مناطق شهری، پس از فروکش کردن سیل، فاضلاب سطح خیابان و محل عبور و مرور و

اعم از برنج، نان و آب نیز جزو اقلام توصیه شده است. **اقلام دارویی** تا توجه به شرایط پیش‌رو در مناطق سیل‌زده، اقلام دارویی که جهت مقابله با گرامزدگی جنبه مصرفی دارند، توصیه می‌شود. پودر بچه یکی از این نیازهاست. مردم منطقه به دلیل زندگی بیرون از منازل خودشان و بدون امکانات سرمایشی حتماً با مشکلات بیشتری نسبت به سال‌های قبل مواجه خواهند بود؛ مشکلاتی که ناشی از گرماست. همچنین به دلیل زندگی در محیط بیرونی و احتمال گزیدگی توسط جانوران گزنده از جمله عقرب و... داروها و امکاناتی برای درمان گزیدگی از نیازهای مردم منطقه است.

امکانات حداقلی زندگی در شرایط بحرانی همان‌طور که گفته شد، گرما اساسی‌ترین مسأله امروز و هفته‌های آتی مردم خوزستان است. آنها تا پیش از سیل در خانه‌های خود در حداقلی‌ترین حالت از یک کولر یا وسیله سرمایشی دیگر استفاده می‌کردند و در شرایط سخت گرما به وسیله این امکانات بر گرما غلبه می‌کردند. امروز و با توجه به تخلیه منازل و اسکان در محیط‌های بیرونی اعم از چادر و... یا از بین رفتن وسایل سرمایشی در نتیجه سیل، نیاز

نیازمندی‌های ضروری و فوری در مناطق سیل‌زده را می‌توان به چند دسته مهم تقسیم‌بندی کرد. اقلام خوراکی و دارویی، امکانات حداقلی زندگی در شرایط بحرانی و نیازمندی‌های ضروری جهت تغذیه و انتقال دام‌ها از اصلی‌ترین نیازهای فعلی مردم در مناطق سیل‌زده است. اگرچه مردم می‌توانند بسیاری از این اقلام را تهیه کنند، اما برخی از آنها به دلیل هزینه بالا و داشتن جنبه حاکمیتی فقط از سوی مسؤولان قابل حل است. مثلاً در موضوع انتقال دام‌ها و حل فوری مشکلات کشاورزان وزارت جهاد کشاورزی می‌تواند مسؤولانه‌تر برای حل مسائل اقدام کند.

کمک‌های مالی شاید در اولویت‌ترین راه برای کمک به سیل‌زدگان جمع‌آوری کمک‌های مالی باشد تا ستادهای درگیر بتوانند به‌صورت برنامه‌ریزی شده به خرید و هزینه‌کرد اقلام مورد نیاز مبادرت کنند. کد واریزی ۰۱۱۲*۷۸۰* هلال‌احمر و ۰۸۸۷۶*۹۹۰* برای کمیته امداد در نظر گرفته شده تا کمک‌های مردمی را جمع‌آوری کند.

اقلام خوراکی در حال حاضر هیات‌ها و موب‌ها، اردوگاه‌های وابسته به سپاه و... با برنامه‌ریزی‌های مشخص غذای روزانه مردم در مناطق سیل‌زده را آماده می‌کنند. با این همه مناطقی که دسترسی‌های محدودتری به آنها وجود دارد، برای دریافت غذای گرم با مشکل مواجهند. از همین رو غذاهای کنسرو شده می‌تواند یکی از نیازهای اساسی مردم منطقه باشد. همچنین آذوقه خشک

